

STOF EN NIET-STOF

Maart 1949.

Geachte vergadering,

Het is mij vanmorgen een genoegen het woord tot u te richten en ik begin dan met allereerst nogmaals te herhalen de stelregels, die gesteld zijn en gelden voor het verkeer tussen ons enerzijds en u anderzijds, en wel tussen de stof en de niet-stof.

Er bestaat geen grens tussen stof en niet-stof, die niet overschreden kan worden. Om echter de grens te kunnen overschrijden moet men de stof volledig achter zich laten. Dit is een eerste voorwaarde voor de stof om te kunnen komen tot de niet-stof. Omgekeerd kan de niet-stof niet komen tot de stof zonder de stof aan te nemen. Geest en lichaam moeten zich beide aanpassen aan alles wat hun omringt. Ik kan niet tot u spreken, tenzij ik hier verschijn in het lichaam van een ander, tenzij ik hier om mij heen krachten trek, die van deze aarde zijn en die ik kan en wil beheersen. Dit vraagt van mij een wilsdaad, maar in dit geval vraagt het ook een daad uwerzijds, n.l. het ontbreken van wil, overgave dus uwerzijds.

Indien stof en niet-stof samenkomen, dan paren zich daar twee ongelijk-soortige elementen. Stof kent belemmeringen, die niet-stof niet kent. Niet-stof kent waarnemingen en mogelijkheden, die voor de stof nooit tot realiteit kunnen worden. De band die beide bindt is de geest, het niet-stoffelijk deel van de mens. Niet alleen van de mens, maar van alles wat leeft en groeit, van alles wat is op deze aarde. Er bestaan hier buiten deze kring - zweven zelfs hier om ons in deze kring, om deze hele aarde - elementen, elementairen, die, ofschoon gedeeltelijk bevrijd van de stof, daaraan verbonden blijven. Zij zijn voor u onzichtbaar, maar behoren nog tot het rijk der stof. Deze zijn in staat om u met schijnbeelden en schijnredenen te misleiden. Er bestaat voor u geen enkele zekerheid, behalve het goed vertrouwen. Het is daarom voor u noodzakelijk, om alles - en nogmaals leg ik hier de nadruk op - wat u hoort te beoordelen naar uw eigen hart en uw eigen gevoel. Slechts als uw gevoel u zegt, wat ik hier hoor is goed, probeer dan ook het geheel te omvatten in alle finesses, in alle fijnheden, die daarin verborgen zitten.

Als niet-stof tot stof nadert op een uiterst begrijpelijke wijze, als niet-stof zich wendt tot stof in de zuiverste term van de stof, dan heeft deze mededeling over het algemeen weinig waarde. Waarom? Voor de stof is alleen datgene van waarde, wat bereikt wordt met moeite, wat dus gepaard gaat met een zekere aanwending van eigen kracht, met eigen intellect. Wat u gebracht wordt is daarom in zodanige vorm gekneed, dat wat u hoort, ofschoon op het eerste gehoor direct begrijpelijk, in zich bergt fijnheden, die u zult moeten overdenken. Bij de een blijft dit hangen, de ander, die bedenkt dat, maar een ieder vindt daarin een fijnheid, die de ander schijnt te ontgaan. Dit is voor hem bedoeld, maar laat hij dan ook deze fijnheid in zijn geheugen doen inzinken.

Het is niet gunstig noch redelijk om te verwachten dat de intelligenties, die gestegen zijn tot aan het Licht, zich zullen lenen tot het geven van kermisvertoningen. Het is wel mogelijk, om in een seance bewijzen te krijgen voor de aanwezigheid van niet-zichtbaren, het is zelfs mogelijk om door middel van bepaalde krachtenconcentraties deze onzichtbaren zichtbaar te maken, zonder dat zij daarvoor het stoffelijk lichaam van één der aanwezigen nodig hebben. Zij gebruiken alleen uw kracht, verder niets. Maar deze demonstraties - uit den treure herhaald - hebben geen nut, want diegenen, die

buiten een dringende noodzaak - ik bedoel hiermede diegenen aan onze zijde - die binnen het kader van een seance, zonder dringende noodzaak, zuiver stoffelijke manifestaties geven, zonder daardoor u een les te brengen, deze zijn over het algemeen zo weinig gestegen, dat zij u niets te leren hebben. Dat is dan alleen een bewijs en verder niets. En zelfs dat bewijs kan betwijfeld worden. Het is niet mogelijk voor u om te zeggen, daar spreekt die en daar spreekt die en hem ken ik en hem heb ik gekend. U kunt veelal geen onderscheid maken tussen waarheid en schijn.

Daarom behoeft een bewijs in het stoffelijke u niet als iets noodzakelijks voor te komen. Anderen geloven in God. God hebt u nooit gezien, en u gelooft dat die bestaat. U gelooft, al hebt u het nooit gezien, dat onze aarde rond is. U gelooft wat de krant schrijft, wat in New York gebeurd is. Waarom dan niet geloofd dat deze weg van mededeling bestaat? Waarom dan wachten met het bewijs totdat daarvoor een noodzakelijkheid bestaat. Zelfs als er iets heel gewichtigs in de kranten staat zult u er eens over denken, maar het bewijs stelt u uit, u neemt het aan. Dus moet u ook hier geloven. Maar u moet ook in uw geloof elk punt, u gebracht, toetsen in uw eigen hart, en uw leven inrichten naar de lessen, die u gegeven worden. Ook als die lessen moeilijk zijn, als ze u zeggen:

Wees verdraagzaam, bemint elkander, begrijpt elkander, beheers uzelf. Het is wel eens lastig, maar toch is het nodig, dat u juist naar deze lessen leeft. Deze lessen behouden in uzelf, en uw leven daarnaar inrichten. Want dan als u komt aan de scheidslijn, die stof en niet-stof scheidt, dan zult u daar over kunnen gaan als over de drempel van een kamer, van de ene kamer in de andere en verder gaande, zonder dat u een onderbreking in uw leven voelt.

U zult alleen dichter komen, steeds dichter, tot het grote Licht waarheen wij allen moeten gaan.

Ik dank u!

VERDRAAGZAAMHEID

Maart 1949.

Goedenavond broeders,

Ik kom weer terug op het oude onderwerp: Verdraagzaamheid. Verdraagzaamheid is die deugd, die wij allen aan moeten kweken in ons. Verdraagzaamheid, vrienden, sluit in zich de afwezigheid van haat, sluit in zich de beheersing van het eigen IK. Verdraagzaamheid, is u al zo dikwijls gezegd, is de noodzaak voor de mens om te komen tot een gelukkig en beter bestaan. Een duizendjarig rijk is niet mogelijk zonder verdraagzaamheid. Verdraagzaam zijn t.o.v. alles, ook t.o.v. voorwerpen, van dingen. Verdraagzaam zijn wil zeggen: Kunnen aanvaarden.

Dat wil niet zeggen aanvaarden zonder denken, geen fatalisme, geen zeggen: Ik ben verdraagzaam en dus laat ik over mij afglijden alles wat er gebeurt, als de regen van een regenjas. Neen! Ik laat me niet meespoelen met de vloed van gebeurtenissen, zonder zelf te willen bestemmen waar ik heen ga. Dan ben ik niet verdraagzaam meer, dan ben ik dood in mijn leven. Ik leef niet, ik besta niet, als ik alleen maar aanvaard. Verdraagzaamheid houdt in: Niet alleen aanvaarden, maar het bewust aanvaarden. Een aanvaarden van alles om u, ook als het tegen uw eigen IK indruist.

Verdraagzaam zijn houdt in, begrijpen willen van anderen en toch het eigen IK bewaren. Niet opgaan in een ander, maar uzelf blijven en zo nodig ook zeker uw eigen invloed uitstrekken tot anderen, maar die anderen verdraagzaam nemen zoals ze zijn, en u niet tot woede laten opzwepen, tot onverschilligheid, of tot afkeer door bepaalde eigenschappen, uiterlijk of innerlijk, van zo'n mens. U niet laten beïnvloeden door onwilligheid van een voorwerp. Ik grijp terug naar mijn oude voorbeeld: Het boordenknoopje dat niet wil zoals u wilt, of liever gezegd helemaal niet wil, u wilt alleen te haastig. En zoals het gaat met voorwerpen, zo gaat het met mensen: U wordt dikwijls kribbig, niet omdat de mens niet goed is, maar alleen omdat uw eigen ik op dat ogenblik te veel met andere dingen bezig is om goed te doen en goed te begrijpen wat nodig is. Verdraagzaamheid houdt in de eerste plaats in: Zelfbeheersing. Dat is de allereerste eis en wie zichzelf overwint is sterker dan hij die een stad bedwingt. Een oud woord, maar zo waar als er één kan zijn.

Als u uzelf volkomen kan beheersen, bent u nog niet verdraagzaam, maar kunt u verdraagzaam zijn, omdat u dan elke overhaaste impuls kan onderdrukken en u eerst volkomen bewust kan zijn: Wie is die mens wat doet hij, waarom doet hij dit. Dan zult u ook proberen te begrijpen. Ook weer een oude melodie, maar het is nodig, dat hierop de nadruk wordt gelegd. Een mens begrijpen, een toestand begrijpen. Ook al weer iets anders dan het zuiver aanvaarden. Verdraagzaamheid en aanvaarden zijn twee verschillende dingen. En dit is de grote leer, die door alle grote geesten in het bestaan der wereld verkondigd is: Naastenliefde.

Vrienden, verdraagzaamheid houdt ook liefde in, want u kunt niet verdragen met haat in het hart, dat druist tegen uw natuur. Maar met liefde, dan kunt u zoveel verdragen, dat het uithoudingsvermogen van de mens haast onbegrijpelijk is. Dan verdraagt u alles, storm en nood en ellende, uit liefde. En deze liefde, breidt die dan uit tot de mensen om u heen, tot allen met wie u in aanraking komt. Ik weet, het is niet gemakkelijk om een vreemde op het eerste gezicht te beminnen als uw naaste, als uw vriend te aanvaarden zonder meer. Er zijn mensen, die u afstoten, impulsief, in uw gevoel. U weet, die mens is

niet goed, maar omdat hij niet goed is, mag u hem niet haten, omdat hij fout is geweest, mag u hem niet veroordelen. Dan wetende wat u weet, en u weldegelijk bewust zijnde van uw eerste indruk, van uw gevoel, moet u hem toch met liefde tegemoet treden, toch verdragen, en in het verdragen kan dan het ogenblik komen, dat wederzijdse achting, liefde, vriendschap u tot elkaar gaat trekken en dat niet alleen u beter wordt door uw zelfoverwinning, maar ook die mens beter wordt door uw achting en vriendschap. Dat houdt ook verdraagzaamheid in.

Verdraagzaamheid vrienden, dit woord, daar wordt wel eens een beetje te veel de nadruk op gelegd en toch, wij kunnen het niet doen met woorden. Wij kunnen hier verdraagzaamheid prediken, wij kunnen in de kerk gaan staan en prediken: Hebt uw naasten lief. Wij kunnen gaan over de hele wereld en met woorden verkondigen, en het zal niet zo veel indruk hebben als één leven, geleefd volgens de zuivere regels van verdraagzaamheid en liefde. Christus predikte niet alleen met woorden, maar meer met daden. En u, die zich geroepen voelt om mede te zijn broeder van de Orde van Verdraagzaamheid, lid van deze bond, die de band in het universum wil stellen, een stel van eensgezinden, die in liefde willen komen tot een zo volmaakt en hoog mogelijk geestelijk leven, en ook tot een zo gelukkig mogelijk verkeer in de stof, dan vrienden, predikt dit aan anderen door uw liefde, richt uw eigen leven daarnaar in.

Verdraagt en bemint!

Goedenavond.

HET LEVEN DAT KENT ZON, STORM EN REGEN

Maart 1949.

Goedemorgen vrienden!

Het leven, dat kent zon, storm en regen. Het leven, dat kent de dag en de nacht. Maar door het hele leven wordt u gedreven door Gods onmetelijke kracht. Dat is geen verhaaltje, dat is geen gedicht, het is alleen waarheid. Hier boven het Licht van God, dat drijft ons allen onze weg te gaan. En hij die niet wil, die wordt voortgejaagd en als het niet anders kan weggevaagd van het strijdtoneel. Hij past hier dan niet en moet terug gaan totdat hij geleerd heeft de weg te gaan, die hem wordt voorgeschreven. Het is nu eenmaal het doel van het leven om op te gaan tot God. Dat is een natuurwet, een Godsgebod, dat u drijft van de weg die u ingeslagen bent, om verder en verder naar God toe te jagen. Hoe sneller dat gaat hoe beter dat is.

Maar daarvoor, vrienden, en dat is geen gemis aan deze kracht of waardigheid, moet men in het leven ook weten zich aan God te geven:

Het is niet alleen om als mens te bestaan,
maar ook om geestelijk verder te gaan,
zodat men gekomen, aan 't eind van de strijd,
gelijk verder kan gaan in een andere tijd,
waar tijd een illusie is en afstand een droom,
waarin alles besloten ligt in eigen geest.

Dat klinkt misschien wat vreemd voor u en ik durf wel te zeggen dat, als u dat werkelijk eens gaat overdenken, u zegt: Neen, dat gaat me te ver, geen tijd en geen ruimte, wat blijft ons dan? Wat is er dan waar ik me aan houden kan om mijn eigen zijn te bepalen, en niet ergens in het duister maar te dwalen?

Dan blijft alleen uw eigen IK. En in uw eigen IK, daar ligt in opgesloten verleden en heden en toekomst. Ook nu, ofschoon u dat misschien niet kunt geloven, ligt deze mogelijkheid al opgesloten in uw eigen geest. Zij die zich van de stof kunnen bevrijden kunnen dan ook gaan waar zij willen, en kunnen zijn in elke tijd die zij wensen. De tijd is een illusie, tijd is alleen een bepaling die gebonden is aan de stof. Zodra u deze aarde verlaat en de hemelruimte eens beschouwen gaat, dan komt u vanzelf aan het ogenblik, dat geen afstand in tijd meer is te meten. Dan heeft men om zich daar aan te passen een term geschapen van lichtjaren, waarmee men eigenlijk niets doet dan de bezwaren overwinnen van de tijdloze afstand, en van een afstandloze ruimte.

Wat in u is, dat is u zeer nabij. Wat u in uw gedachten meedraagt dat kan, ofschoon op zichzelf vrij, toch besloten zijn in uw eigen leven. Uw herinnering is die u niet nabij? Zo moet u zich denken, dat u van de stof bevrijd, het glorieus omhulsel bent van alles wat op aarde was, is en nog eens zal zijn.

En daarnaast bevat dan ook uw eigen geest alles, wat in die ruimte is, zal zijn of is geweest. Het is alles één, besloten in uw eigen IK. Het is misschien lastig te begrijpen en toch, u moet absoluut, zodra u gaat in het rijk waar stof geen invloed heeft, zich bewust zijn dat u niet buiten uzelf moet zoeken maar in uzelf, want in uzelf zult u ook God vinden. In uzelf draagt u het eeuwige Licht! Het klinkt misschien - ik heb dit reeds meer gezegd - zo vreemd en onbegrijpelijk. Een wereld, die aan uiterlijkheden gewoon is, kan zich niet voorstellen, dat er een wereld kan bestaan uit alleen innerlijke waarde. En toch

als u even nadenkt, dan is dat raadsel opgelost. Want een mens, opgesloten in een cel of gekluisterd aan zijn bed door ziekte, vrijwillig misschien zich afzonderend van de mensheid in een grot of kleine hut, kan met zijn geest gaan waar hij wil. Hij roept zich beelden op van wat is geweest, van wat vroeger was en scheidt zich een beeld van wat eens zal zijn, en hij wandelt over de velden en staat aan de zee. Alleen hij ontwaakt weer uit zijn droom en ziet dan weer de stof met haar beperkingen, en het lijkt hem een droom die hij droomde van vrijheid, maar die vrijheid heeft hij werkelijk genoten, alleen, in de geest. Dus één ogenblik zijn er voor hem geen grenzen geweest van ruimte of tijd. De stof achter latende, zijn zijn gedachten over de wereld gegaan, en was hij stout genoeg geweest, dan hadden deze gedachten hem ook kunnen brengen te midden der sterren. In hoeverre die droom dan gelijk is met een realiteit, want de geest scheidt zich een eigen wereld. De geest kan zich scheppen een kristallen bol waarin het IK is, en wat er buiten is beroerd hem niet. Er zijn mensen die zo onberoerd door het leven gaan. Het uiterlijke glijdt langs ze af, het beroert het innerlijk niet. Maar binnen de wanden die om de geest staan, nevelen de dromen door. En daar komt de tijd en de wereld zoals de geest ze zich wenst. Als men zich los kan maken van het idee, dat alles van buiten moet komen, en zich bewust wordt dat men in zich alles draagt, wat nodig is voor geluk, wat nodig is om een aarde, om een schepping te omvatten. Ook al moet men zich langzaam uitbreiden, want uw geest, zoals ze nu is, kan toch niet alles bevatten, alleen een klein deel ervan.

Maar die zelfde geest kan door oefening haar grenzen zo ver naar buiten verleggen, dat zij op het laatst in zich het begrip van God omvat. Omvat zij dat begrip God, dan is zij één met God, want dan omvat zij de hele schepping en dan heeft zij aan de schepping deel, aan de instandhouding van alles in de stof. Zoals uw geest nu geschapen is kan zij alleen voor zichzelf het droombeeld scheppen, zonder werkelijkheid. Maar indien die geest meer kracht bevat, dan zou zij een beeld kunnen scheppen wat zichtbaar en tastbaar voor u stond. Dan zou een illusie gewekt kunnen worden, die zo zeer werkelijkheid bezit, dat het u zwaar zou vallen, als het ware wegvalt. Dan zou een mens kunnen scheppen, dan zou hij kunnen toveren. Het begin daarvan is suggestie. Dat de mens in zich, in zijn geest een beeld scheidt van iets wat niet is en wat niet zal zijn, en het zoveel werkelijkheid weet te geven door zijn kracht en concentratie, dat het verandert en als een realiteit daar staat.

De geest kan scheppen. En daarom is een mens Goden gelijk. De mens is Goden gelijk, omdat hij volmaakt is. De mens is Goden gelijk, omdat hij in zich het vermogen heeft tot scheppen, tot voortbrengen. Omdat zijn geest reeds zoveel bevatten kan, dat het beeld Gods afgespiegeld wordt, de kracht van de Schepper afgespiegeld wordt in datgene wat de menselijke geest in zich bevat. Het is niet altijd mogelijk, dat de mens in één leven deze weg gaat: Een geestelijk bevattingvermogen, dat hem rijp maakt voor een leven zonder stof. Dan zal hij terug moeten keren en de klas nog eens doorlopen. Is hij dan blijven zitten in de school des levens, dan zal hij weer van A tot Z moeten aanvoelen wat het leven eigenlijk te bieden heeft, en wat de eisen zijn die gesteld worden aan zijn geest. Maar nooit gaat geheel teloor wat hij voordien geleerd heeft.

Een geest, een grote geest, die dwaalt te midden van de diepste duisternis, blijft een grote geest. Alleen zij kan of wil niet bevatten het Licht Gods in zich, en daarom treedt zij dan in de duisternis, en treedt zij naar de stof terug. Dan is zij wat men noemt verdoemd. Alleen door eigen wil, niet door Gods raadsbesluit. Want er is geen wrekende God, er is slechts een God, die eens schiep uit zichzelf en in zichzelf. Hij schiep de ziel en de mens en een deel van het eigen IK, afgaande van God volgens onveranderlijke wet. Alleen de weg die men daartoe kiest, ofschoon de grote baan door de wet is vastgelegd, het langzaam of sneller gaan, het aarzelend of vreugdiger vooruitsnellen, dat is vastgelegd, dat de mens zelf kiezen en beslissen zal. En daarom kan de mens ook lijden. De mens kan lijden doordat hij zich bewust is van de grens die hem is gesteld.

Ik dank u!

MELODIE VAN HET LICHT

Maart 1949.

Goedenavond vrienden!

Wij hebben eens gesproken over een melodie, een melodie in woorden, een melodie in toon, die tot in oneindigheid door kan klinken. Wij hebben in dit verband bekende schrijvers en componisten, wij hebben ook vastgesteld dat achter deze figuren dikwijls een inspiratie staat.

Ik zou vandaag over een andere melodie willen spreken, over een melodie van het licht. Dit klinkt misschien vreemd voor u, om te spreken van een melodie van het licht. Als wij spreken van een schittering, die in kleuren tot ons spreekt als een lied, dat als een gedicht in woorden tot uiting kan brengen een vreugde over het leven, een vreugde, over het zijn. Als de zomerse zon zindert over de heide, dan trilt het boven het gloeiende waas van de opstijgende warmte, en in deze stille, doodstille middaguren kleurt dan alles met een helder, fel gouden licht, zodat elk, maar dan ook elk kleinste deeltje naar voren komt met een ongekeerde duidelijkheid en schoonheid; dan spelen de stralen door de bladeren in het bos en maken de bomen tot gouden kathedralen; dan wordt een vijver een ondoorgrondelijk diep gat, waarin de zon zelf begraven ligt.

En dan, met het gaan van de uren, dan blijft dat hittewaas nog dwarrelen en dwalen en trillen en sidderen, maar de kleur verandert, langzaam maar zeker verandert de melodie.

Uit de lome stilte van de middag komt langzaam het roodachtig waas van de naderende avond, de warmte neemt af en het leven, dat in de middag bijna dood geweest is, wekt weer op. De vogels laten zich weer horen, de insecten krioelen met grotere levendigheid en alles neemt de kleur aan van de naderende avond, waarin het purper en rood langzaam maar zeker de boventoon voeren. Dat kleurenspeel is een gebed van de natuur. En dan, als langzaam maar zeker de zon de einder nadert, als weer de rust gaat dalen, niet de lome rust van de hitte doorgloeide middag, maar van de koelte brengende lustige avond, waarin de klare lucht de tonen draagt tot grote afstand, dan gloeit aan de hemel het avondgebed van de natuur, dan ontstaan er duizenden tere tinten, die overgaan van het felle geel en goud over rood en oranje tot het tere zefiergroen, dat doet denken aan een eindeloos meer.

En alles wat is op aarde weerkaatst die kleur. De bomen veranderen hun uiterlijk, de bloemen sluiten hun kelken, veranderen hun tinten, alles, de hele natuur, verenigt zich in een dank, het dankuur voor een zomerse dag. En langzaam maar zeker herrijst daar uit de hemel het donkerblauw, sluipt nader en nader tot slechts een lichte plek overblijft, waarin nog even de zon een gloedrode afscheidsgroet schenkt. Dan komt de avond met zijn tere blauw, dat donkerder en donkerder wordt, waarin de gele sterren twinkelen en waarin de maan zijn blauwig licht schijnt. En als u dan op diezelfde plaats komt, in die maanlichte nacht, hoe onwezenlijk en vreemd lijkt u dan deze vertrouwde plaats. Hoe is met het licht van de maan de koude rust van de nacht gekentekend. Kan de wind nog zo zoel zijn en kan de natuur zich nog steeds in de resten van de hitte van de dag verlustigen, het licht is koud. De zon heeft afscheid genomen, het is tijd om te rusten. En het licht verzinnebeeldt hier dan de rust van de aarde, een rust, waarin schaduwen purper zijn en waarin blauw de boventoon voert.

Een kamer kan alleen door de kleur die er overheerst een bepaalde indruk schenken. Kleur kan een gedicht zijn of een schilderij; een samenstel van tinten kan een indruk van

haat, van strijd of van zachte bezinning geven.

Rood, laten wij bij rood blijven en zien wat deze kleur alleen in zijn verschillende uitdrukkingen kan brengen. Hoe zonnig kan het zijn als het tegen oranje zweeft, hoe teder als het kersrood is, hoe hartstochtelijk kan een diep donkerrood niet zijn, hoe vurig de kleur van een geranium. Hoe kan rood niet overgaan tot het diepste purper. Het is een tint, die in zijn duizenden variëteiten zeker zo veel uitdrukt als duizenden woorden. Schakeringen, die haast onzichtbaar zijn en die toch een andere indruk suggereren.

Rond u is kleur. Voor uw haastig oog neemt de gewone dag een grauwe tint aan. U weet, de hemel is blauw of grijs of donker. U ziet een venster, maar u ziet niet, omdat u het zich niet realiseert, hoe elk ogenblik van de dag die kleur verandert. Een rode dakpan is rood, maar hoe varieert dat rood niet in stemming en kleur. Een boom is groen, maar hoe kan dat groen niet van iets fris en vreugdigs tot een doodvermoeid en drukkend groen afdalen. Kleuren kunnen een melodie zijn, licht kan een melodie zijn, want al deze kleurschakeringen bestaan eigenlijk uit het licht. Zie de schilder, die legt ze op zijn palet en mengt ze, kleur na kleur, totdat hij die tint gevonden heeft, die het juiste voor juist dat lijntje geeft, voor juist dat plekje, voor die achtergrond. Maar het licht, waarom mengt hij zijn kleuren zo? Omdat het licht dat daar van boven af straalt uit de hemel, hetzij bewolkt of helder, zijn eigen tinten heeft gedrukt op het landschap.

Ook op u heeft dat licht invloed. U staat op op een zomerse stralende zonnige dag. De vogels zingen buiten, het heldere licht straalt naar binnen in uw kamer. Blijft u dan nog liggen? Dan onwillekeurig komt u eruit - u gaat naar buiten, u bent vrolijk gezind, u wandelt veerkrachtig, met een veerkrachtige pas, het is zulk heerlijk weer - om het weer, of om die zon, of om het licht.

Stel u diezelfde temperatuur voor, diezelfde sfeer, alleen met een grauwe bewolkte hemel, het licht is er niet. Dan denkt u: Kom, ik draai me nog eens om. U loopt wat haastiger en wat minder veerkrachtig. U kunt niet genieten van wat om u is. De invloed van het licht, van die straling en die kracht, die van boven tot u komt, heft u op. Er is een melodie die in u doorklinkt. De zon, het licht, ik voel me zo gelukkig, zo vrij, ik ben blij dat eindelijk de zon er weer is. En dan kan een maan u bestralen en hij kan in een romantische stemming o zo mooi zijn, maar hij zal u niet geven dat vrolijke, dat levendige. De maan stemt u melancholiek, romantisch, poëtisch, dan kabbelt alles in een rustige vloed voort, maar als de zon komt dan is dat allemaal fris en vrolijk en zwierig, als een mars, gespeeld door een instrument van koper, dat schettert, dat klatert, dat daverd en zindert in uw oor. Dat licht, dat is een melodie en elke wisseling van licht is een wisseling van melodie.

Ik zei, de zon neemt zijn afscheid in gloedrood. Dat is ook een melodie. Dat is als het luiden van een klok vèr over de heide, een klank met wijding, met rust, een stemming van lichte weemoed, omdat het licht afscheid neemt. En het sterker worden van de zon als zij opgaat, het stralend helder worden van het rood, dat dan overgaat in één gloed van gouden licht, dat brengt u van uit rust tot een opgewektheid, tot een vrolijkheid, van bezinning tot daadkracht. De melodie van het licht wekt u op, het drijft u verder. Als de muziek voorbij komt en een lustige mars speelt, zo opgewekt en vrolijk, dan kunnen de benen niet meer stil blijven staan, dan komt de lust tot marcheren in u op.

Als de zonnestralen met hun volle gouden kracht neer gloeien op die aarde en nog niet de vermoeidheid van de middag is gekomen, dan dwingt zij u tot daden, tot gaan.

Het licht is een melodie, vrienden, een melodie die wij dikwijls door onze gewoonten niet willen of kunnen horen. Wij zijn er aan gewend, men schenkt er geen aandacht aan. Een verandering van kleur van een plas op de straat, als na de regen de zon weer gaat komen, wie ziet het? Het is alleen wat water, dat wij vermijden, omdat wij liever geen

natte voeten hebben. Maar de schoonheid ervan zien wij niet, al ligt zij voor onze voeten. Een zonsondergang zien wij niet, als wij zijn in een jagende stad, waar begeerten denderen heen en weer. Zonsondergang ziet u alleen als u staat in de vrije lucht, boven op een wolkenkrabber, of op de top van een duin of aan de rand van het bos of in het bos zelf, als u vrij bent van de jacht en uw aandacht schenkt aan het licht, dat gloeit en vergaat. Dan hoort u de melodie van de eeuwigheid. Niet voor niets wordt de sfeer dikwijls in kleur uitgedrukt, in licht omdat licht, voor wie het verstaan wil, in zich alles sluit, alles, ook de melodie, ook het woord.

Ik dank u!

DE MINIATUURWERELD RONDOM ONS

Maart 1949.

Goedemorgen vrienden!

Wij hebben al eens gesproken over de ruimte die ons allen omgeeft, over het feit dat buiten dit heelal, dat voor u onbegrijpelijk groot is, nog andere heelallen bestaan. Waarom zouden wij ons nu eens niet naar de andere grens van het rijk begeven en zien wat er voor kleins om u woelt, hoe rond u een miniatuurwereld draait en cirkelt, wirrelt en warrelt, zonder dat u het bemerkt, zonder dat u het kent.

De stof bestaat uit atomen. Een atoom is weer te verdelen, en wel in elektronen, neutronen, protonen. En nog andere warrelen om elkaar heen - zo als dat gebeurt in het grootse zonnestelsel - zò klein dat het niet met het beste instrument zichtbaar te maken is. De lucht, die kent u en u hebt er misschien wel eens een beeld van gezien, daarin zweven biljoenen bacteriën, schimmelplanten, zo klein dat het blote oog ze niet ziet en dat ze onder de microscoop als een nietigheidje te voorschijn komen. En toch zijn deze weer monsters vergeleken met de kleine kiemen die rond u zwerven. Een korrel stof kan op zich meer dierlijk en plantaardig leven dragen dan een oerwoud. Een zandkorrel is voor het kleinste wezen machtiger dan een woestijn voor ons.

Die kleinste gasten van de aarde zijn zo klein, dat de trilling van het licht ze voort draagt door de ruimte. Zij zijn zo gebonden aan hun eigen wezen dat zij zich inkapselen en afsluiten van alles wat buiten hun is. En dat zij eeuwen doorleven, dat zij begraven met de farao's, de tijd van het eerste Rijk, nu weer tot leven ontwaken, waar zonnekracht en mensenleven hun weer omgeven.

De kracht van het kleine, vrienden, is eigenlijk ontzettender dan de kracht van het heelal. Want het hele heelal wordt gedragen door de kracht, door deze strijd van het kleinste. Zeker, de mens is niet meer dan een nietigheid t.o.v. de aarde, en de aarde is niet meer dan een nietigheid t.o.v. de zon en van het heelal. En t.o.v. ons mensen - en daar reken ik ook mezelf bij, want het is nog niet lang geleden dat ik ook in de stof rondging en niet kon zien tot in de structuur der kleine en grote dingen - bestaan er miljoenen nietigheden.

Wees u bewust, dat op dit ogenblik in uw bloed een strijd voortgaat tussen goed en kwaad. Dat uw huid bewandeld wordt door miljoenen kiemen. Dat een chemische fabriek in uw klieren vochten vervaardigt, met een in verhouding veel grotere hoeveelheid dan de grootste chemische fabriek ze vervaardigen kan. Dat er een fijner afgestemd filtreerproces plaats vindt in dat lichaam van u, dan in de beste fabriek te maken is.

Wees u dan ook bewust dat wat in u voortgaat ook in die kleinste wezentjes voortgaat, zij het dan niet in de vorm van bloed, van cellen, maar in de vorm van strijd tegen bacteriën. Maar ook in hun lichaam gaat deze strijd voort, van groot tot klein en van klein tot niet. Een strijd tussen goed en kwaad. Het ene zoekt het andere ten verderve en toch, zonder elkaar kunnen ze niet bestaan. Vallen goed en kwaad weg dan blijft slechts over de waarheid. Goed en kwaad zijn twee polen van het leven. Goed en kwaad zijn de polen van een magneet. Neemt u één van beide weg dan houdt de magneet, het leven bestaat niet meer. Waar geen goed en geen kwaad is, daar is geen leven, daar is volmaaktheid en waar volmaaktheid is is God. Maar in deze strijd daar moet ook u uw strijd vechten. Daar grijpt de grotere vijand toch de andere, ofschoon de meesten alleen de vijanden buiten zich kennen, die alleen van buiten aantasten en niet de onzichtbare vijand van binnen.

Maar u hebt nog een vijand. Uzelf. Door de tweeledigheid van de mens die bewust is geworden, die zich bewust is te zijn niet alleen stof maar ook geest. Daarom strijden in de mens stof en geest een eeuwige strijd, tot zij gaan in de eeuwigheid, in het onstoffelijke rijk. En het is aan u om te zien of de stof de geest niet wurgt, niet teniet doet gaan, dat de geest krachtig en glorieus de stof achter zich kan laten en opgaan naar zijn einddoel, de eenheid Gods.

Ik dank u!